

כשתעלם חרועת הפסטיבלים

כשתעלם חרועת הפסטיבלים, וימך חקו החיזוכים המעושים, ויגמר כל ה כרטיסים, מה יהיה? יהיה טוב! אמר לי שכני הטוב, שהסתגר בביתו מפחד הה מן והחול הרב שזרו לנו בעיניים, שאי אפשר יהיה לראות, חלילה, את המלך העירום.

אני, בניגוד לשכני הטוב, ובהרבה מזוכים, חיפשתי את דרכי מבדע לעשן הסטקים ולצרמות המוסיקליות של לילוח יפן. אחר כך נסעתי לבירה לה וזת כסרטים פולניים וסניינים ואריים וכו'.

משם מיהרתי לשוב אל השפלה ש לא אחמיץ, חלילה, ולוא גוון אחד מנוו יום במחול השתקיים בשכונת-התיק וזה. חזיתי במחולות באולם שחציו היה ריק, אבל אהבתי את הרקדנית סאליין פרידלנד.

היא היתה נהדרת בחור המנוול. כר ריאוגרפיה עלפי מזה, המספר על לקוח בבית-בושת, הבא להציץ באהובת חלומותיו דרך חוריה-מנוול ומספר את חוויותיו.

הבאלט הישראלי (כוריאוגרפיה של יצחק שפירא על בריאת האדם) היה משעמם, על אף המוסיקה המורדנית ה קיצבית, שהיתה תלושה מהתכנים הכר ריאוגרפיים שעל הבימה.

מחוז האולם המפואר של שכונת התיקוה נעו להנאתן שתי ילדות מה שכונה (שרוצות להיות עופרה זהה) כי פלייה, רוזה, המתיק סוד וציחקו. כיוון שלא עמדו לי כוחותי לעוד

פסטיבלים ומחולות, נחתתי באחת מ מיסעדות שכונת-התיקוה, שם איש לא שאל אם הייתי כבר בפסטיבל הסרטים ובכיל יפן. ומה עם ערד ופסטיבל כר מאל והנגב.

גמיל מאום אליפאס, המכונה דו דו, הגיש שיפורים נפלאים עשויים ומי תובלים היתב, שיפורי-שקדים, שיפורי כבד ולכבות, טחול ממואל וסלטים חי ריפים, וכוסיות על חשבון הבית.

אבל אם חשבתי שכאן תמי יסורי, התברר תיקוה. לא הרקח משולחני שיבו גברים עיניים הוריים ומגולחים, ועל חויהם נשאו מרליות ענק מוזהבות. מי אלה? שאלתי את גמיל. "אלה באים לפעמים, אנשים חשובים, אמר המרליות הנוצצות, והפטיש הענק, שני שא בידיו האיש שנראה כמנהיג, משכו

סאליין פרידלנד
אהובת-חלומותיו של המציץ מבית-הבושת

ערב בלי ביאליק

אינני יודעת מה היחנה את המאר גנים והעורכים לבחור בכאלה וכאלה ולא באחרים. ככלות הכל, פרט לאני שים שנפגשו עימו באמת, לכל אחר יש איזה ביאליק אחד בלב ועוד אחד בכיס. ומהאנשים שישבו באולם יכולתי לסי חוט סיפורים לא פחות מרתקים. פניתי לסופרת דורית זילברמן, שי לא הזמנה לעלות לבימה, וביקשתי שתספר לי על ביאליק אחד שיש לה בלב: "באחד הסיפורים הראשונים ש כתבתי תארתי ילדה-זונה, שהיתה צרי כה להיוולד הפוך, להיות בשלה מאוד ועם השנים להיות ילדות אבודה. את הילדות האבודה נטלתי מספוח של ביאליק, שהוכר לי את ילדותי, הזכורה לי כסיוט מתמשך. לאחר התאר נה הקשה שעברתי בשנה האחרונה, התפצלתי לשני כיוונים: תלות ילדו תית מצד אחד, ובגרות מואצת מאוד מצד שני. פתאום קלטתי את המובן העמוק שבילדות אבודה, שעליה כתב ביאליק."

הצטערתי שלא הזמינו גם את סופר הילדים ישראל לרמן. אילו היה ביאליק

הרליז'נס של חיים-נחמן ביאליק לא נתן לי להיכנס לתוך הלילה של ביא ליק בגלל איחור קל. הכוונה היא לשור מרה-הער של סיפוריית ביה-אראלה, בערב-מחווה שנערך למשורר חיים-נח מן ביאליק לציון יום פטירתו.

הרליז'נס התעקש שאמתין עד לש עת ההפסקה. מכיוון שאף הוא, כמוני, רצה להיות בפנים, ולקחת חלק בערב ביאליק, היית אני הקהל שלו ועל כך גם העניק לי טיפ:

"אני (טופח על זהוה) הייתי הרליז' זנס של ביאליק. הייתי מרכיב אותו על הסוס שלי למיקוודי-שארל, שם היה נפגש עם למימדים וקורא לפניהם שר רים. כשהיה מסיים הייתי מחזיר אותו לתלאיבי..." עד כאן סיפורו של שר ערה-מקום.

בניתיים נפתחו השערים. על הבימה לא ישב ביאליק, רק ירון לונדון שהזמין לבימה משוררים וסופרים שיספרו על ביאליק שלא הכירו.

אישיאיש וביאליק שלו — על הר חייה והגילוי המחודש של שירתו, על הקיטורים והכניות וכמוכן לא נפקד מקומו של בית-ביאליק (הנמצא בשיפור צים אינסופיים), שמסתבר כי המשור ררים ברובם עלו לשם כבר בהיותם בני שש.

יורם קניוק סיפר איך היה ביאליק סנרק, והוא זה שהעניק לו את השם יורם. המשורר רוני סומק סיפר על אוגדר פלד המפורסם, שהראה את נחת זרועו לילדה קטנה שניסתה לשלוח יד לתצור גה המאובקת.

המשורר אריה זקס תאר שיפורים משעממים על שירתו האומית של ביאליק, את גדולתו גילה בגיל מאוחר יותר. אחר כך קרא קטע מתוך עליוסה בארץ המראות מאת קרול לואיס, בהשראת השיר הס פן חנוי.

וכמו קניוק, גם למשורר אהרון אל מוג היתה גישה חד-צדדית עם ביא ליק, כשהשתתף בהלווייתו. לסופר נתן שחם, לעומת זאת, היה ביאליק מיכשול בדרך לשפת-הים. כי ילד היה הולך עם אביו, אליעזר שטייני מן, אבל תמיד ארבה לשחם הסכנה ש ביאליק יעצור את אביו בפנית אלבני ושחם הקטן כבר לא יגיע לים.

לעומת האחרים, היה ביאליק רחוק מהמשורר אשר רייד, על אף ששירתו שאבה מן המקורות, עולם שהיה קרוב לרייד, כמי שבילה את שנות נעוריו בשכונת הרדית בירושלים. סיפורים רבים היו שם, מעניינים ומשעממים, וכאלה שפשוט נשלפו מן המותן. זה מה אם המשוררת מאיה ב'ארנו הציעה למישהו לפתוח פאב בשם ביאליק-בר...

לנדסברג למצוא צידוק לחוקי-הברזל. כשאני וחברי ביקשנו להצטרף לויצ'ו, נדחנו כטענה שהמדובר באירגון-נשים בלבד. עד כאן הפסטיבלים, השיפורים וכל השאר. ולמי שציפה שלאחר יסוריה תרבות ספגתי בשבועות האחרונים, אסע גם לאירועי 40 בנגב, נכונה לו אכזבה. ואם אפשר, אז עוד קיטור קטן — כוחותי הלכו והידלדלו. החום, הוד עיה הרביקה וכמוכן החופש הגדול, הבי רוחו אותי לים, אבל סאריסטים ידועים דאגו לספר לי שהפסדתי את אל הנוב. ובמיוחד את הכדורים הפורחים. מעט מול בכל זאת היה לי, ולחוף הילטון. שם חיפשתי קצת שלוה, לא הגיעה אף תרועה אחת מתרועות הפס טיבלים המתמשכים.

את תשומת-ליבי. "אנחנו אירון שולחן ענוול בישר אל", סיפר לי רון לנדסברג, נשיא הר שולחן הענוול. "אנחנו גוף שרימה לרר טר. התנדבותי לגמרי, ואנחנו עוסקים בעיקר בגיוס כספים, עזרה לקהילה, הקמת ספירות, מעונות וכו'..." מסתבר שהשולחנות האלה, כפי שהם מכונים, יכולים להיות באירגון רק עד גיל 40 בלבד, ונשים כלל לא מתקבלות לאירגון. לתמיחתי וסלידתי מתנאי-הקבלה, הסביר לי נשיא השולחן הענוול בישר אל, כי האירגון, שהוקם בבריטניה לפני 60 שנה, קבע כללים אלה, וכל השולח נת העגולים בעולם משייכים לקיים את כללי-הברזל המיושנים. "אז מה, ויצ'ו מקבל גברים?" ניסה

חיים-נחמן ביאליק
הרליז'נס העניק טיפ

שומע את הסיפור שלו, בוודאי היה מס תתר מתחת לכנפיים של אמו ואחוזו. היה היה ילד קטן, שמו ישראל לרמן, שהשתקק בכל נפשו לפגוש את המ שורר הלאומי הגדול, והיה חולם עליו בימים ומרטיב בלילות, עד שבוקר אחד העז הקטן, התגנב לחצר ביתו של הר משורר ודפק על דלתו. כעבור רגעים ספורים נפתחה הדלת ולפני לרמן המבוהל עמד איש קר ושמן, עטוף בחלוקלילה ישקומט. עיני ניים נפוחות הכיט בילר, הרים את קולו וצרח: "מה אתה רוצה, ילד? לך מפה, ילד..." זה שנאמר: "וככל ביצה הס פן תעיר / ישן לו אפרוח, אפרוח ועיר."

"וכי מה יש לקנא בעם ללא מולדת?... למולו ישב המשורר נעים ערידי, שהוביל את השיחה לסמאנטיקה של השפה הערבית ולמונחים מודרניים שחזרו לתוכה. זה הוביל את מחצית מן הריון לויכוח פסבדו-בילשני-אקדמי. הסופר יורם קניוק, שהאזין לכולם בנימוס, הצליח בסופו של דבר להוכיח לקהל ולחבריו לדיון, כי המדובר בערב שמוקרש לאנתולוגיה חיליים של מים. ולגליון פוליטיקה האחרון, שעד לאותו הרגע נדחקו לקרן זווית.

קניוק אף ניצל את ההזדמנות להגן על מאמרו של המשורר נתן דן המופיע בגליון זה מפני השמצותיה של המ שוררת סיהאם דאוד. לרגע נזכר גם המנחה, הרדום למחצה, שהמדובר ביצירות של ממש, ולא רק במלל אינסופי, וביקש מסיהאם דאוד שתקרא אחד משיריה המופיעים באנתולוגיה. "אספתי את גירי הצביעוניים; כתבתי סימה/בניתי גרר/יציתי חגי גה". קראה המשוררת סיהאם דאוד במיבטא חצי צברי. קביעתו של ירון לונדון, שריברה על דוה-שורש של הר סופרים והמשוררים הערביים בישראל, לא היתה, כנראה, נטולת משמעות.

סיהאם דאוד
כתבתי סימה, בניתי נדר..."

מן המשתתפים יכול היה לרתק קהל שלם. על הבימה ישב ירון לונדון, שהחליף את ח"כ יוסי שריד. לונדון גילה פן רגשני ומיותר מול הצלפה מוכרת שהיתה במקומה; "אני מקנא בדוה-שורש של המשוררים והסופרים הערביים בישראל (השפה), המיפגש של שתי התרבויות וכו'". על כך השיב לו הסופר אמיל חביבי:

דו-שורש של פלסטינים

מה מקומה של הספרות הערבית בישראל, זאת השאלה שעמדה תלויה באוויר המהביל של צוותא. במהלכו של דיון ספרותי-פוליטי, עם זאת האני תולוגיה חיליים של מים — שירים וסיפורים מתורגמים של סופרים ומ שוררים ערביים בישראל, והגליון ה מיוחד של פוליטיקה, שהוקרש לערביי ישראל. למרבה הצער נשארה השאלה הקארנילית תלויה באוויר גם לאחר שהקהל יצא מן האולם, כשמחצית תאורתו בידו. על הבימה, ועל האנתולוגיה שאמורה היתה להיות העילה לאירוע כולו. נחום ברנע, עורך כותרת ראשית, שהינחה את הדיון במקום גידעון סאמט, עורך פוליטיקה, לא השכיל לנווט את מרכבת המתדיינים הנכבדים לדיון רצוף ומעמיק, על אף שכל אחד

את היוזמה הפרטית של הנשים היו צרות, ובימים אלה הוקמה ועדת-ההיגוי שתניע את גלגלי הציר החורקים.

הנשים שנבחרו לוועדת-ההיגוי הן: השחקנית גילה אלמגור, המשוררת מרים איתן, המפיקה ריבקה סנה, הכת בת ג'ורדי לוז, מנהלת בית הסופר בירוי שלים שושנה בן-עריר, ועוד.

בישיבה האחרונה, שהתקיימה כי מיישרה של יועצת ראשיה-ממשלה לו כויות האשה, הוחלט לערוך בחודשים הקרובים כנס ארצי גדול, שיתקיים בי ירושלים, ובעיקבותיו תקום עמותת נשים יוצרות אשר יפעלו למען נשים יוצרות, ויעוררו את דעת הציבור וה מוסדות העמתה-השקועים בתרדמה.

אין כוונת ההתארגנות לצאת בראש חוצות ולשרוף חיות (מונה שגברים אוהבים להעניק לכל התארגנות נשים), ולא מודבר בהקמת גוף פמיניסטי נוסף. מטרת העמותה היא להזין את האשה מן הירכתיים אל המרכז. ואם גם שם לא תיפסק מילחמת-הימים, לפחות תהיה זו מילחמה שמשני צידיה יעמדו כוחות שקולים. וזאת בוודאי לא תהיה מילחמה קלה.

נשים לאען נשים

"הגיע הזמן שהספרות יכתב לא רק מורע הגבן, אלא גם מרם ויסתה של האשה", כתבה הסופרת הפמיניסטית אריקה ג'ונג כסיפרה פחד ובהים. מאז עשו נשים יוצרות ואחרות כיבי רת-דרך תוכה, ואף השימוש במושג "קפוח" התחלף בדרישה חרי-משמעת לחוק ההזדמנויות השוות, וקרבות הגרילה הפכו זה מכבר לקרבות פנים-מול-פנים.

ובמילחמה כמו במילחמה. המשורר רת מרים איתן הרימה את הרגל, וקראה להקים ועדת-ההיגוי של נשים יוצרות מן הספרות, האמנות והמדיה, שידאגו ל- שיפורי-זכויות מלא לנשים יוצרות, ה יוצאות נפסדות גם משום היותן נשים הנדחקות על-ידי הגברים אל היר הגדול, לשמש שרן נאלצות, ברובן ובנייהן אמורות רבות למישפחות חר הוריות, שעול הפרנסה מוטל עליהן. יועצת ראשיה-ממשלה לזכויות ה אשה, אתיה שמחה, ששמה לה למטרה לעודד כל יוזמה יצירתית להטבת מע קוליים. לקחה תחת חסותה גם